Stichting Koerdische Schrijvers in Nederland

<u>کورتەچیرۆک</u>

شەپۆلەکانی ئەتڵەسی

حەمەفەریق حەسەن

لەکەنار ئەم زەریا ڕاکشاوەدا، سەدان گەشتیاری فرەڕەگەز، نتم خۆیان لەبەرهەتاو هەڵخستووە، کەسێ دەنگی لێوەنایە، ئەوانی لە بێزاریی دووبارەبوونەوە و هەرا و پەلەپەلی باکوور هەڵاتوو، هاتوون لێرە خاوببنەوە، هاتوون لێرە نوێ ببنەوە، بۆ منیش، چیای لێبترازێ، نەزریوەی مەلێک نەڕەنگی زەریاو نەجۆری دەرەخت و بنچکەکان، هیچیان بەلای دەنگ و ڕەنگی وڵاتەکەی خۆمدا ناچن، نەوایەک لە دووری دوورەوە دێ، نەرم و بەسۆز بەسەر زامی کەرتەی ئەفریکادا، لەوێوە بەبان شەپۆلانی ئەتلەنتیکدا هەڵیکردووە، نەوایەک تێکەڵ زریوەی بووکەدۆمانە، هۆهۆی گاکۆترو نەغمەی شالووری دەم ڕوبار و قاسپەی کەوی بان کەڤر و ویتەویتی سوێسکەی گردۆڵکە سورەکان، دەنگێکی دی، ڕەنگێکی دیکەی ئاشنا و دڵنەواز، لەناخرا بەزمانە شیرینەکەی خۆم بانگم دەکات و ناهێڵێ بسەکنم..

لەبن کەپرە پووشینەکانەوە، لەبن چەترە شین و سپییەکانی ناو لمی کەنار زەریاوە، بەنێو تافە و هاشەی شەپۆلدا، بە نێو زریق و زاقی ماسیگرە بازووە نزمفرە تێرنەخۆرە جێ بەخۆنەگرتووەکانەوە، لەژێر خۆرەتاوی ئێرەدا بانگێک دەبیستم تژییە لەسۆز، لێرەی بێسنوورەوە، ئەمبەر هەیە و ئەوبەر نادیار، پانتاییەک ئاو ڕاکشاوە هەتا زەین هەتەرکا فراوان و ناکۆتا، خۆر و مانگی تێدا ئاوادەبێ و بەهێشوو ئەستێرەی تێدا هەڵدەێ، بەبان سەرمەوە ئاسمان درێژ دەبێتەوە، دەڕوا دەڕوا تاکو بە تەواویی کاڵدەبێتەوە، هەر لێرەوە زەریا دەکشێ، ئەوەندە دەکشێ تاکو بە تەواویی تووخ دەبێ، ئەمجا لەوسەر لەدەم ئاسۆ، شینی تۆخ و کاڵ، دەدرێنە دەمیەک، دەڕژێنە

ناویەک، ئاسمان دوور، زەریا بێ سنوور، سۆزەی نەوا دوورەکەش بڕانەوەی نییەو لەدووررڕا دێ و دێ..

گەر بێتو ئەم کارە ڕاپەڕێنم ئیدی بەجارێ دەحەوێمەوە، نەک هەر من، هەموو دەست دەنێینە بان دڵمان، سەرو هەناسەی قووڵی دڵنیایی لەبنکی سییەکانەوە دەرهاتبێ دەدەینەوە، بەگوڕ و ئومێدی نوێوە دێینەوە نێو جیهان، ئەوا کاروانی بێ پسانەوەی وردە شەپۆلیش وەک فڕینی باڵندە بێگرێ دێن، هەر نەرمە شەپۆلە و دەیەوێ بەوەی پێشی بکات، لەوانەشە بیەوەێ شەپۆلی پێش خۆی بسڕێتەوە، من وا سەرگەرمی نەخشەکەمم، لەم پرۆژەیەدا، بەنیازم بە پاڵێک ئێرە بگەیێنمە دەریای سپی و بەتەکانێکی برێ قایمتر پاڵێ بەپاڵی وڵاتەکەی خۆمەوە بدەم، سەر هەڵدێنم، بادەدەمەوە، لە کەناری زەریاڕا ڕووەو بنار، لەوێشەوە بەرەو لوتکەی بەفرگرتووی (تێیدە) نیگا سەردەخەم، نیگام ئاوێزانی بەندەنی تێیدە دەبێ، کە دەڵێی گۆی زیوە لەژێر خۆری دیسەمبەردا دەچریسکێتەوە، تێیدە چاوی لەفڕینی هەڵۆ و گوێی لە هات و هەرای ماسیگرەکانی دەم کەنارە، هێلانەی تووتی و کەناریییکان پێدەزانێ، لەجێوە چاوی لە خوشینی مەزنە پاپۆڕی دوور و چارۆکەدارە وردیلەکانی کەنارەکانی تەنەریفییە، لەو ساماڵە ساباقەوە شوانی گەلە دورگەی کەنارییە، هەستی حەسانەوە، جەستەی هەمیشە کرژی خاوکردوومەتەوە، نەوا دوورەکەم گوێ لێیە، لێرە، لە کەناری لمینی کاهی ڕەنگی تەنەریفی، پیرەژن و پیرەمێردێکی ئەڵمانی دەست بە گۆچان، مایۆ لەبەری پێست برونزیی، غەبغەبە و بەوشی باڵ و چەرمی سک داکەوتوو، بەدەم گفتوگۆوە بەلەقەلەق دێن، سێ گرووپ لاوی پرچ زەرد، پێدەچێ سویدی و فنلاندی و نەرویجی بن، بەدەزگیرانەوە، لە تۆف و سەهۆڵبەندان هەڵاتوو، بە مایۆ ڕەنگییەکانیانەوە، بەچاویلکەی ڕەشی هەتاوەوە، خۆیان بە کرێمی دژەخۆر هەنووە، لەسەر دەم و لەسەر پشت، لەبان ڕاخەرە تەسکەکانیان هەڵاژاون...

بۆچی نابێ، ئەگەر ئەم دورگەیە پاڵبدایەتە وڵاتەکەمەوە، ئیدی بۆ تاهەتا سەرفرازیمان مسۆگەربێ، ئەم دورگەیە بەخۆی و پاڵمە و تووتییە ڕەنگ زەرقییە کلک درێژە بەهات و هاوارەکانی، بەکەنارییە فرەڕەنگەکانی، کە پەرۆشی بینینیانی و نایانبینی، لێ ڕوو لەهەرکوێ بنێی گوێت لە چریکەیانە، بە کۆگای مرواریە ڕەش و سپییەکانییەوە، بە کافییە تابەرەبەیان ئاوەدانەکانێوە، بە کێڵگەکانی مۆزییەوە، بەخەڵکە کراوە و میواندۆست و سوێرقسەکانێوە، بەلوتکە هەرە بەرزەکەی تێیدەوە، بە خانووە نوێیەکانێوە، کە مینا پلیکانە بەسینگی چیادا هەڵگژاون، بە باریکە ڕێی قیرینی مارپێچەوە، کە تادەرگەی هەموو ماڵێکی ئەم دورگەیە گەیشتووە، بەزەریای چوارکەنارێوە، بپەڕێتە ڕۆژهەڵاتی ناڤین و وڵاتەکەم بەزەریای ئەتڵەسییەوە گرێبدا...

نەوا دوورەکە ناوەستێ و دڵم لێیەتی، لە پاوەنی شینی ئەتڵەنتیکەوە ڕەوە وردە شەپۆلی نەسرەوتوو، مینا ڕانەمەڕ سەریان لەدووی یەک ناوە، ڕووەو زەمین هەروا ملدەنێن، لێرە کوڕ و کچێکی قژکاڵی چاووشین، شووش وەک پەیکەرەکانی چاخی ڕێناسانس بەتوێی مەمکبەند و

تیلماسکێ مایۆی سوور، بەکامێرا دیجیتاڵەکەیان وێنەی یەکودوو دەگرن، وێنەیەک زەمینەکەی تا چاو برِکا زەریای ڕاکشاوی ئەتڵەسییە، بەڕەنگی شینی پاکەوە، پرشە پرشی خۆر لەسەر شەپۆلە بزۆکەکانی دەبریسکێتەوە و دەشکێتەوە، هەر لەو ئاستەدا کەشتییەکی گەورەی ڕێبوار، سپی سپی، تا نێوقەدی لە ئاوی شینی ئەتڵەسیدا نوقم، بەئاسمانی شینی کاڵی بانییەوە، کاژە هەورێکی سپی سپیش بەتەنیا لەنگەری گرتووە..

کوڕ و کچە باڵابەرزە ڕوو بەخەندەکان ڕویان وەرگێڕا، گۆشەنیگایان گواستەوە، ئەمجارەیان زەمینەی وێنەکە چیای تێیدەیە بەلوتکەی لەبەفردا سپییەوە، تێیدە سەرپۆشی پیرۆزەیی ئاسمانێکی بێگەرد و هەراوی بەسەرخۆدا داوە، لەم نزیکانەیش ڕیزێک درەختی پاڵمەی باڵابەرز، ئەمبەر و ئەوبەری شەقامێکی (سانتا دیلاکرۆز)یان تەنیوە، نەختێ هێوەتر، باخچەیەکی بێپەرژین لە کاکتووس، هەندێ خڕ، سەوزی کاڵ، دڕکاویی، هەندێ بەرز هەڵچووی ڕاساو، لە وردە گومەز و منارە دەچن، ژمارەیەک گەشتیاریان سەرسام کردووە، وێنەی یادگاریی لەنێودا دەگرن، لێرەوە کاکتووسە بەلەباریکەکەی خۆمم دێتەوە یاد، لەدووریی سێهەزار و پێنجسەد کیلۆمەترەوە، کۆڵێ بەزەییم پێدا دێتەوە، ئەوە سێ ساڵە قەتیسی نێو ئینجانەیەکە و تەنیا بستێک بەرزبۆتەوە..

هەر بەپەنجە، لەبان لمی کەنار نەخشەی چەند کیشوەرێکی دیکەی دەوروبەری وڵاتەکم دەکێشم، وا شەپۆلێک لە دوورڕا بەدیارکەوت، لەوانی دیکە ناچێت، بەرزە شەپۆلێکە باڵایەک سەر ڕووی زەریا کەوتووە، وەک شوانێکی ئەفسانەیی هەزاران ڕەوە، وردە شەپۆلی پێش خۆی داوە و لەسەردا دێ، چی گەشتیار لەم کەنارە هەن سەرنجیان تێئاڵاندووە، مەزنە شەپۆلەکە بەرز و بێباکانە، بان نەرمە شەپۆلەکانی ئەتڵەسی کەوتووە و لەسەرێڕا بۆیان دەڕوانێ، لەکشانی ماریش دەچێ کاتێ بەوپەڕی خێرایی خۆیەوە تەختاییەک دەبڕێ و سەر و گەردنی بان زەوی دەکەوێ، دەوروبەر دەخاتە ژێر سەرنجی وردی خۆیەوە، زمان دەردێنێ و چاودەگێڕێ و هەردێت و دێ، نزیک دەبێتەوە و هاشەی دێ، چەند بەشکۆ خۆی دەنوێنێ، پلیکانەیەکی بڵندی لەسەر ڕووی زەریا چێکردووە، هاشەی ترسناکی تادێ نزیک کەناری بە گەشتیار جەنجاڵ دەبێتەوە، مەزنە شەپۆلێکی سەرهەڵگرتووە، ڕووی لە ڕەوە زنارە ڕەشەکانی دەم کەنارە، کە لە شەشپاڵووی پۆڵایین دەچن تا گەلە کەڤر..

لە نەخشە پەنجەکێشە کاهیرەنگەکەی بان لمی کەنار ڕادەمێنم، لەم هەناسەیەدا بەرزەشەپۆل لەکەنار نزیک بۆتەوە، هاوڕێکەم پێمدەڵێ، ((گریمان تەنەریفیت گەیاندە تەنگەی جەبەلتاریق، ئەدی لەوێوە چلۆن ئەودیوی دەکەی، نەریمان؟))

وەڵامێکی تەواوم پێ نییە، لێرەبەدواوە قیژە قیژی ماسیگرە نەسرەوتووەکان بەژێرەوە دەبن، گەشتیاران کامێرایان سازە، هەناسەیان ڕاگرتووە، من هەر دەبێ ئەم (تەنەریفی) یە بگەیێنمە

سنووری وڵات و ڕێک پێوەی بلکێنم، بۆ ئەوەی بتوانین پڕ بە سییەکانمان هەناسە بدەین، بۆ ئەوەی بێینەوە نێو جیهان، من گوێ بەقسەی هاوڕێکەم نادەم، بەڵام ئەو لەسەری دەڕوات،
((لەتوانا بەدەرە ئەم نەخشەیە نەریمان، ئەو خەیاڵاتەی تۆ کاتێ دێتە دی تسۆنامییەکی هێجگار وێرانکەر لە دەریای ناوەڕاستەوە هەڵبکات و هەتا سنووری کوردستان بگات و ئیدی نەگەڕێتەوە، وڵاتی سوریاو بەشێکی زۆری تورکیا بە جۆرێ ڕابماڵێ چۆلەکە بکوژی تێدا نەهێڵێ، ئەو حەلە ئێمەش دەگەینە سەر کەنارەکانی دەریای ناوەڕاست و ئاواتەکەی من و تۆش دێتە دی..))

((نانا، ئەوە نوقڵانەیەکی بەدوومە، ئاواتی وەها ناخوازم، هەرگیز، ئاسۆ..))
لەناخی دڵەوە وەها دەڵێم، ئەو گەشتیارانەی تاکو نهۆش هەڵاژابوون لەژێر چەترە سپی و شینەکانیان وەدەر هاتن و بەرەو کەنار ئاخێزیان کرد، شەپۆلە مەزنەکە بەهاشەوە دەکشێت و گەڕیدەکان خۆیان بۆ گرتەی دەگمەن و نایاب سازداوە، مەزنە شەپۆل بە هەموو هێزێکییەوە بەرەو گاشە بەردەکانی کەنار غار دەدا، وردە قاقلە جنۆکەی مەڵاس بەبەردەوە بوو، هەزاران قرژاڵی سەرپشت ماویی ژێرسک سووری شەرابیی تەنک و تیواڵ، بێ هەدادان بەسەرو بەنێوان گاشەبەردەکاندا دەهاتن و دەچوون و خۆیان دەدایە بەر تینی هەتاوی دیسەمبەر، کاتێ دەستم بۆ دەرێژدەکردن، بەپەلە وەک جاڵجاڵۆکەی تەنافباز هێندە سرک و گورج دەڕەڤین، پەیم پێنەدەبرن و چاوم کاری لە جووڵەیان نەدەکرد، نەشمزانی بۆچی نێو ئەم گاشە بەردانەیان کردۆتە مەکۆ، بەڵام من هەردەبێ ئەم دورگە ئەفسوونییە ڕەنگاوڕەنگە بگوێزمەوە و پاڵی بەسنووری وڵاتەکەی خۆمەوە بدەم، خۆزیا ئیسپانیم زانیبا، باسی ئەم خەیاڵە فراوانەی خۆمم بۆ دەکردن، چ دورگەیەکی سەیرە، لەم بستە زەوییەدا، هاوین و بەهار لە کەنارەکانیدا، پایز و زستان لە لاپاڵ و لوتکەی تێیدەدا ئامادەن، ئەمە چ نهێنییەکە، ئەمە چ نگین و جوانییەکە بەم دورگە چکۆلەیەت بەخشیوە خودایە، چوار وەرزەی ساڵت لێرەدا کۆکردۆتەوە، لەوێش لەسەرماندا دەقەسرێن و لەباشوور لەگەرماندا دەپرۆکێن...

هەردەبێ هەوڵێ لەگەڵدا بدەم، بەلوتکە بورکانییەکەیەوە دەیگوێزمەوە، شەپۆلە زەلامەکە بەدەم لرفە و هاژەوە هاتە پێشەوە، کامێرا بەدەستەکانی ڤیدیۆ و فۆتۆ لەمێژە خۆیان بۆ گرتەیەکی ناوازە سازداوە، بەرزە شەپۆلیش بە هەموو وزە و سیحرێکییەوە گەیشت و تا هێزی تێدابوو قۆچێکی لە ناکاوی لەڕیزە زنارەکەی دەم کەنار داو خۆی پێدا کێشا، دەنگ و هەرایەکی مەزنی نایەوە و سەرەوژوور شکایەوە، بووبە کەفچەڕێن و شڵپ و کۆ، شەپۆل بو
بە هازاران فوارەی چون چوڕی شیرو لەدەم کەناری زەریایەکی شیندا بەناخی ئاسماندا چوون، تافاو جارێکی دیکە لە سەردا داهاتەوە سەر زنارە ئاوەسووەکان، گەردیلە پریشکی ئاوی زەریا ڕووەو کەنار، بۆ لای کامێرا بەدستەکان دەفڕێ، شەبەنگی خۆری تێدا هەڵدەبێ و بەڕەنگە بێگەردەکانێوە سۆمای چاوی گەشتیاران دەڕێژێ، وردە پریشکی زیوینی ئاو لەگەڵ خۆیدا شەپۆلێک گزەبای ساردی خزاندە جەستەی منیشەوە، مەزنە شەپۆل سەرپاکی وردە ڕەوە شەپۆلەکانی بەژێر

خۆیەوە کرد و لەبن پێیدا پلیشاندنییەوە، پاشان بۆخۆشی هەلار هەلاربوو، ئاوی ڕوونی ئەتڵەسی ئەمدیوی گاشەبەردە ڕەشەکان بوو، بەلێشاو ڕژایە بان لمی خاوێنی دەمکەنار، نەخشەکەمی بەتەواوی داپۆشی. ئاو هەتا ئەژنۆم هات و ڕاساوانە کشامەوە، بەواقبوونەوە زارم کردبۆوە، وەختێ شەپۆلەکە شەنگی لەبەر بڕا، پاشماوەی هێزە پرزەلێبڕاوە شکست خواردووەکەی، بەتەواوی کەفەژیلە و بڵقەکانێوە، بە نێوان زنارەکاندا کشایەوە نێو زەریا، بەڵام دوای ئەوەی تەواوی نەخشەکەمی سڕیبۆوە، سڕینەوەیەک، بەجارێ شوێن و هەتەری نەما، بەڵام بەو تەمەنە کورتەی خۆیەوە، سام و شکۆی سالانێک خۆڕانانی ڕوبارێکی سەرەڕۆی لەلا جێهێشتم، ئاسۆی هاوەڵم دەڵێ، ((نەریمان، نەمگوت خەیاڵێکی ناپەیدایە؟))

من وەڵامم نەبوو، زەریا هەدادانی نییە، نەوا دوورەکە دیسان دەگاتەوە پەردەی گوێم، ڕەوە وردە شەپۆلەکانیش دیسان بەڕێوەن، وەلێ لەدوور چاوم هەتەری مەزنە شەپۆلێکی دیکە دەکا، لەوەی پێشوو بەرزتر و بەگوڕتر سەر وردە شەپۆلەکان کەوتووە، بەلرفەلرف دێ و دێ، پرسەکەی منیش لە چاوەڕوانیدا ئاوی پێی داهات، نەوا دوورە بەگوێ ئاشناکەش دێ و دێ، لەو دەمەدا، ڕووم لە شینایی ئاسمانە و وەک بانگ بدەم دەستەکانم بەزارمەوە دەکەمە بڵندگۆو بەسێدەنگان هاواردەکەم،

((ئای ئاهوورا، ئاخر ئێمە بۆچی لە نیعمەتی زەریا بێبەش بین؟))

کۆبنهاون، .maj 200616

(تەنەریفی): گەورەترینی دورگەی کەنارییە، ڕووبەرەکەی 1057کیلۆمەتر دووجایە.Tenerife

(تێیدە): بڵندترین چیای قەڵەمڕەوی ئیسپانیایە، لەناوەندی ئەم دورگەیەدایە، (3718م) سەرو ڕووی دەریا Teideکەوتووە.

کاکتوس: ڕووەکێکی بێگەڵای دڕکاویی هەرێمی ئیستیوایە.. لەکن خۆمان لە ئینجانەدا بەخێودەکرێ، لەوێ خۆڕسکە، بەرزو ئەستوور هەڵدەچێ.

هەراو: فراوان، گوشاد

قاقلەجنۆکە: شەیتانۆکە، هێلکە شەیتانۆکە

ڕەڤین: هەڵاتن

هەلار هەلار: هەلا هەلا، زیواڵ زیواڵ

خۆڕانان: بەفیزەوە خۆ پیشاندان ، خۆ نواندن